

může se žalobce, neužívající ho po právu, ochrany té pro sebe dovolávat. Poněvadž se žaloba dovolávala podle žalobní prosby ochrany jen pro užívání označení »Jeschkenkäse« a nikoliv obrázku a poněvadž obrázek je chráněn nad to jako vzorek etiketní pro osobu jinou, než pro žalobce, právem zamítl soud své stolice žalobní nárok, neshledav jej důvodným.

III. s t o l.: Nesejde na tom, vyrábí-li se na Ještědu vůbec nějaký sýr, ani na tom, co měl nebo mohl míti žalobce v úmyslu, nýbrž rozhoduje jen, že poznačení »Jeschkenkäse« již podle významu tohoto slova a také jmenovitě podle obrázku, s nímž je podle vyličení samého žalobce spojeno, je způsobilé v obchodním styku vzbuditi nesprávnou domněnku, že zboží, o něž jde, je vyrobeno v určitém místě, to jest buď na Ještědu, nebo v jeho blízkém okolí, a že domněnka tato byla by podle toho, že jde o sýr vyráběný v Dymokurech, nesprávná.

Je tedy správné, že se žalobce sám dostal do rozporu s předpisem § 4 zákona proti nekalé soutěži a že mu tedy nemůže býti v této příčině přiznán nárok na ochranu ani podle § 11, ani podle § 1 téhož zákona, an sám nemá nárok na užívání značky v žalobě popsané, který by mohl býti předmětem ochrany podle tohoto zákona, a je zcela nerozhodné, zda přísluší takový nárok spíše žalovanému a která z obou stran smí se právem dovolávat nějakého práva známkového.

HLAVA II.

Zlehčování.

Zlehčování. Č. 10a. V předešlé kapitole probrali jsme případy nekalé reklamy a nesprávného označování původu zboží, jež mají společným jeden charakteristický rys, že se totiž při nich rozšiřují o poměrech podniku (zpravidla vlastního) údaje příznivé, příznivější, než by odpovídalo pravdě a skutečnosti. Tento způsob soutěžní jest vůči konkurentům zajisté velmi nebezpečný. Daleko však nebezpečnějším může býti počínání toho, kdo rozšiřuje o cizím podniku údaje nepřiznivé. Toto počínání nazývá zákon zlehčováním a má o něm ustanovení v §u 10, ve kterém stíhá toho, kdo za účelem soutěže učiní nebo rozšiřuje o poměrech podniku údaje (§ 2, odst. 2.) způsobilé podnik poškoditi, pokud nedokáže jejich pravdivost. Československé soudy měly příležitost zabývatí se již větším počtem případů zlehčování. Vybereme několik z nich, abychom ukázali, k jakým výsledkům praxe dospěla. V rozhodnutí, publikovaném ve sbírce Vážného pod čís. 11.107, šlo asi o tento případ: Václav V. měl zastoupení elektrických motorů Škodových závodů. V roce 1929 navštívil jej Karel Neopatrný a jednal s ním, aby převzal zastoupení motorů firmy konkurenční, jež prý jsou mnohem lepší. Karel Neopatrný zastupoval prý sám Škodovy závody, vzdal se však toho zastoupení, poněvadž se motory Škodových závodů neosvědčily. Většina těch motorů, které prodal, je vyřazena pro špatnou jakost. On sám má několik vyřazených a prodal by je rád i se slevou. Karel Neopatrný byl odsouzen podle §u 10

zákona proti nekalé soutěži. Z rozhodnutí všech tří stolic vyjímáme tyto důvody:

I. s t o l. . . . Pokud se především týče námitky žalované strany, že prohlášení žalovaného stalo k Václavu V-ovi proto, že šlo o jeho získání jako zástupce, nikoliv o prodej motorů konsumentům, a že tedy nelze v souzeném případě mluvit o jednání za účelem soutěže, jest tato námitka neodůvodněná, neboť jednání za účelem soutěže ve smyslu zákona č. 111 z r. 1927 jest pojímati pokud možno široce a za jednání za účelem soutěže jest považovati nejen přemlouvání přímých konsumentů, nýbrž i snahu získati dosavadního zástupce jedné firmy pro firmu jinou, soutěžíci.

II. s t o l. . . . Jest ovšem pravda, že zákon nevylučuje právo volné kritiky, pokud se pohybuje v mezích dobrých mravů hospodářského života a nemá za podklad klamná udání, tedy, pokud jest věcná.

. . . Právem žalující strana klade váhu na to, že nejen nevylučuje skutkovou povahu § 10 zákona o nekalé soutěži okolnost, že šlo o styk výrobce se zprostředkovatelem, nikoliv výrobce se spotřebitelem, nýbrž okolnost tato může míti pro poškozeného soutěžitele tím těžší následky, čím spíše nedovolenou soutěžnou činností získaný agent může získáním řady nových odběratelů tyto odlákati poškozovanému soutěžiteli.

III. s t o l. . . . Stejně neobstojí ona část dovolatelových výkladů, podle nichž prohlášení žalovaného, že elektromotory firmy S. jsou lepší než elektromotory firmy Š., vůbec nejsou údajem podle § 10 zákona o nekalé soutěži, nýbrž jen hodnotícím úsudkem, jenž ve svém povšechném rázu není úsudkem o jakosti zboží a vymyká se jakékoli zákonné úpravě. Zákon poukazuje v § 10, pojednávajícím o zlehčování, u slova »údaje« citací § 2, odst. 2. — o nekalé reklamě — k vymezení jeho pojmu v tomto posléze řečeném místě zákona. Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o nekalé soutěži (tisk. čís. 255 posl. sněmovna N. S. R. Č. 1926) praví ve vývodech k § 2, že osnova používá všeobecného výrazu údaj, chtějíc tím naznačiti, že nemusí jíti jen o sdělování určitých skutečností, nýbrž i o projev subjektivního mínění. Neníť mezi oběma těmito způsoby myšlenkového vyjadřování pro obor nekalé soutěže podstatného rozdílu.

Jednání za účelem soutěže. Č. 10b. V důvodech obou prvních stolic bylo velmi dobře vysvětleno, že jednání Karla Neopatrného bylo prováděno za účelem soutěže. Tento obrat nutno vykládati pokud možno široce. Soutěžní jednání není jen takové počínání, které sleduje za cíl získati zákazníky bezprostředně, také snaha o získání obratného zástupce jest činem soutěžním. Jest jím vůbec všechno, co má za účel zlepšiti soutěžní pozici podnikatelu.

Zdá se, že poněkud úžeji vykládá tento pojem rozhodnutí čís. 10.611. Šlo v něm o tento případ: Obchodník dobyt看em Karel Neopatrný vyjádřil se k svému kolegovi, jenž chtěl koupiti dobytek od majitele panství, takto: »Tam nepotřebuješ jezdit. Já jsem minulý týden ten dobytek viděl, není na něm mnoho. Voli jsou hubení, tak kolem 500 kg, a kdyby byli na žíru měli by jistě 1000 kg a krávy jsou chycené.« Kolega po této rozmluvě již k majiteli panství nejel, avšak Karel Neopatrný rozjel se tam druhého dne sám a o koupí jednal. Druhá stolice na žalobu majitele panství projevila názor, že, haní-li se jednotlivě výrobky žalobcova hospodářství, že jest to zlehčování jeho podniku, pokud jde o hospodaření s dobyt看em. Avšak přes to dospěl vrchní soud k přesvědčení, že žalovaný závadné výroky neučinil za účelem soutěže, aby žalobci odlákal uchazeče, nýbrž aby si po případě dobytek sám zajistil. Nejvyšší soud pro-

hlásil, že ten, kdo zhaní zboží jinému uchazeči, chtěje si je zajistiti pro sebe, nejedná sice v poměru k majiteli zboží proti § 10, ovšem ale po případě proti § 1. — Podle našeho názoru bylo by spíše přikloniti se k pojmání přísnějšímu. Obchodník s dobytkem a majitel panství, na němž se pěstuje dobytek na prodej, jsou soutěžitelé a tím, že obchodník dobytek haní, jedná za účelem soutěže. Vždyť činil tak v daném případě proto, aby docílil zisku, který by možná byl připadl k dobru majiteli panství, kdyby kolega Karla Neopatrného nebyl odrazen od obchodního jednání s ním. Konečně nelze přehlížeti, že zhaněním svého zboží mohl býti majitel panství poškozen pro budoucnost. Kolega Karla Neopatrného, a možná i jiní obchodníci s dobytkem, mezi kterými se třeba údaj Karla Neopatrného roznesl, budou méně ochotni navázati s majitelem panství obchodní styky, než jak by tomu bylo, kdyby Karel Neopatrný nebyl svůj výrok pronesl.

»Údaj.« Č. 10c. Vraťme se však k prvnímu našemu případu. Nejvyšší soud zdůrazňuje ve svých důvodech velmi dobře, že pod pojem údaj spadá nejenom sdělování konkrétních skutečností, nýbrž i projevy subjektivních úsudků. O této otázce proneseny byly v theorii názory velmi odlišné. Poukazujeme v tom směru na důkladné pojednání Skálovo v S. a T.

»Osobní reklama.« Č. 11. Německá praxe posuzuje velmi přísně případy, kdy ať již při zlehčování nebo při reklamě porovnává někdo své vlastní zboží se zbožím konkurenčním, při čemž vynáší ovšem kvalitu zboží vlastního, a tím buď přímo nebo nepřímo snižuje zboží cizí. Německé soudy prohlašují většinou podobné jednání za nekalé, razíce heslo, že nikdo se nemá činiti soudcem ve vlastní věci. Po našem soudu jest toto heslo způsobilé praksi svěsti na scestí, a jest proto třeba užívati ho s krajní opatrností. Povšechně bylo by asi možno říci tolik: není soutěžně slušné porovnávat vlastní zboží s určitým zbožím určitého závodu cizího. Naproti tomu nelze však brániti podnikateli, který na příklad docílí určitého zlepšení, aby (pravdivě) i ve veřejné reklamě vychvaloval výhody svého zboží a porovnával je s nevýhodami zboží, vyráběného podle staršího způsobu. Bude tedy třeba zkoumati pečlivě každý případ a nepovažovati za nekalou soutěž pravdivé porovnávání systémů. Jinak dospěli bychom ke stavu, kde by zákon bránil, aby ten, komu podaří se docíliti nějakého zlepšení, klidil zasloužené ovoce své přičinlivosti. Stanovisko opačné bránilo by nerozumně hospodářskému pokroku.

Zlehčování nemusí být urážlivé. Č. 12. Údaj stihatelný podle §u 10 musí býti způsobilý poškoditi podnik a nepravdivý. Tím však není nikterak řečeno, což praxe velmi často přehlíží, že by tento údaj musil býti urážlivý. Nejvyšší soud měl již příležitost tuto okolnost konstatovati, a to v rozhodnutí čís. 11.142.

Ochranu může požívati podnik, jenž ještě nezahájil činnost. Č. 13a. Z praxe nejvyššího soudu uvedeme ještě dva příklady. V rozhodnutí právě citovaném šlo o spor, vedený družstvem (řezníků) pro zužitkování vedlejších zvířecích produktů, jež mělo především za účel zpracovati ve vlastním družstevním provozu na klich kosti od členů dodávané, proti firmě (kartelu), jež se zabývala nákupem kostí. Žalovaná firma rozeslala svým dodavatelům oběžník, ve kterém nepřímo varovala před účastí na družstvu. Uváděla na příklad, že řezníci mají se, chtějí-li se účastniti na projektovaném podniku, zavázati, že budou dodávati kosti trvale za cenu jednou pro vždy stanovenou, jež mimo to jest značně nižší než přítomné ceny tržní; dále musí prý zaplatiti dosti značnou peněžitou sumu; není prý také v prvních letech možno pomýšleti, že by nová družstevní továrna

pracovala se ziskem; nedůvěra k optimistickým předpovědím je prý tím spíše na místě, poněvadž všechny podobné družstevní továrny na kliš, jež byly založeny podobně s vysokými nadějemi v cizině, po krátkém trvání zanikly s těžkými ztrátami pro zúčastněné. Ostatně většina tuzemských továren byla po větších nebo menších ztrátách pro nevýnosný provoz zastavena. Jest tedy plán nového tak zvaného družstevního podniku založen na klamných úvahách.

Ve sporu, jenž byl družstvem řezníků zahájen, došlo mimo výrok ve věci hlavní ještě ke třem zajímavým výrokům dalším. Žalovaná firma nechtěla přiznati legitimaci žalobnímu družstvu z toho důvodu, že družstevní továrna nezačala činnost. První stolice odmítla tuto obranu správným konstatováním, že úmyslem zákona nebylo chrániti proti nekalé soutěži podniky již provozované, nýbrž také podniky, jež mají svou právní existenci, ale skutečný provoz z té neb oné příčiny dosud nemohly zahájit.

Jest nemyslitelné, že by podniky již trvající a mající pevný okruh zákaznictva a tím zajištěný zdar, požívaly větší ochrany zákona než podniky, jimž právní řád již propůjčil právní existenci, jež však svou činnost chtějí teprve začít a proto potřebují právní ochrany nejméně tak účinné, jako podniky již zavedené. Není proto důvodná námitka žalované strany, že žalující strana není soutěžitelem, ana v době rozesílání letáků a podání žaloby nepočala s výrobou a s prodejem.

Nejvyšší soud odmítl také námitku, že žalující družstvo nemůže se domáhati ochrany, poněvadž nemá prý ještě příslušné živnostenské oprávnění. Tato okolnost jest pro řešení sporu podle nejvyššího soudu vůbec nerozhodná, neboť stačí, že jde o činnost, jež se jeví jako činnost podniková bez ohledu na to, opírá-li se o zákonné oprávnění čili nic.

Obchodníci a konsumy Č. 13b. A další zajímavý případ z boje konsumů proti obchodníkům (č. 12.638): Tři firmy, provozující obchod s kávou, čajem a jiným koloniálním zbožím v T. domáhaly se na žalovaném konsumním spolku v T., jenž provozoval rovněž obchod s koloniálním zbožím, by žalovaný byl uznán povinným zdržeti se tvrzení, že obchodníci mohou existovati jen, když stále zvyšují ceny nebo prodávají méněcenné zboží nebo nesprávně váží.

II. stol. Výtka nesprávného právního posouzení jest opodstatněna v tom směru, že soud prvě stolice v zažalovaném jednání žalované strany shledal též nekalou soutěž podle § 10 zák. o nekalé soutěži. Zlehčování ve smyslu tohoto paragrafu předpokládá rozšiřování zlehčovacích tvrzení a údajů o určitém podniku, dostatečně individualisovaném, čemuž v souzeném případě tak není, neboť tu týká se pozastavené tvrzení celé, blíže neoznačené skupiny privátních kupců v protikladu ke konsumním družstvům, pročež také v § 15, odst. 2. vyhrazeno jest žalobní právo jen soutěžitelům bezprostředně dotčeným, takže žalobcům chybí tu vůbec aktivní legitimace k žalobě.

... Především nemůže býti o tom vážné pochybnosti, že ve smyslu § 46 cit. zák. obě strany jsou soutěžitelkami, byť i na různém principu podnikatelském, neboť obě prodávají dále zboží k tomu cíli nakoupené, a je s hlediska cit. zák. bez významu, zda zisk z toho plyne do kapsy jednotlivého podnikatele, či zda jest rozdělován nějakým způsobem mezi členy konsumního družstva.

III. stol. O tom nemůže býti pochybnosti, že také svépomocná společenstva a konsumní spolky jsou hospodářskými podniky a že jako takové jsou podrobeny předpisům soukromoprávním, ke kterým náležejí také předpisy zákona proti nekalé soutěži, pokud o nich rozhodují řádné soudy, a že tedy také svépomocný podnik hospodářský je soutěžitelem ve smyslu § 46 cit. zák. vůči soukromým obchodní-

kům z téhož nebo podobného oboru hospodářského a že jako takový je pak účasten jak ochrany, tak i závazků, vyplývajících ze zákona proti nekalé soutěži.

... Je nerozhodné, že snad žalovaný podnik neusiluje o vlastní zisk; ale ani tento moment zisku není zcela vyloučen, protože jeví se případně v úsporách a výhodách pro členy, ve zmenšené režii při větším odbytu, zkrátka v dobré prosperitě podniku, jehož podkladem je hospodářská činnost.

... Dovolací soud dovodil již v četných rozhodnutích, že údajem ve smyslu § 10 mohou být také osobní názory a mínění; v souzeném případě jde však, jak správně uvádí procesní soud, o skutková tvrzení, kterými soukromí obchodníci jsou podezírání a obviňováni z určitých nemravných a trestných jednání; podle toho, kdy byly letáky rozšiřovány, jsou tím dotčeni také žalobci a právem poskytnou jim soudy právní ochranu, ana žalovaná strana ani netvrdí, že by výtky, pokud jde o žalobce, byly pravdivé. Má-li snad jednání žalované strany také ještě jiné pozadí než hospodářské, je zcela nerozhodné.

Zlehčování údají Č. 14. Doposud zabývali jsme se takovými případy zlehčování, které **pravdivými.** prováděno bylo údají nepravdivými. Zákon však za určitých

okolností stíhá i jednání toho, kdo za účelem soutěže, nejsou zvláštní okolností k tomu nucen, učiní údaje i pravdivé u vědomí, že mohou podnik ve značné míře ohrozit. Ustanovení toto jest velmi rozumné, a my budeme mítí později ještě příležitost jeho povahu vysvětliti. Prakticky bylo použito ve sporu reprodukováném ve Vážného sbírce pod číslem 11.758. Jistá firma byla vyzvána, aby podala informaci o roentgenové cloně, nabízené firmou, jež později podala žalobu. Dotázaná firma podala informaci v tom směru, že clona pozdějšího žalobce jest závislá na patentu třetí osoby, od níž ona sama nabyla na patentu výhradního práva. Ve sporu, ve kterém žalovaná firma, informaci podavší, nabídla důkaz o pravdivosti svého tvrzení, vyřkl nejvyšší soud, že informující firma podala svoji zpravu, byvši nucena zvláštní okolností. Ta okolnost spočívala v tom, že byla povinna podat informaci podle pravdy, poněvadž jinak by se byla vydala zodpovědnosti za případné porušení patentu interesentem.

Podnikatel ručí Č. 15. V případě čís. 11.143 svrchu uvedeném dotkl **za zaměstnance.** se nejvyšší soud také výkladu §u 17; tento paragraf

ustanovuje, že v některých případech, mezi nimi také v případě §u 10, může být žalován majitel podniku o zdržení se a odstranění závadného stavu i tehdy, byl-li čin vykonán provozováním jeho podniku jinou osobou. Žalovaný namítal, že v tom případě, když zlehčování bylo provedeno jeho zaměstnancem a nikoliv jím samotným, nemůže on sám jako majitel podniku být žalován na zdržení, nýbrž jen na to, aby zaměstnanec upustil od svého jednání. Nejvyšší soud odmítl tento názor s odůvodněním, že ve smyslu §u 17 přičítá se jednání zaměstnancovo podnikateli jako jeho vlastní jednání.

HLAVA III.

Zneužívání podnikových značek a zevnějších zařízení podniku.

Zneužití firmy. Č. 16a. V předešlé kapitole vylíčili jsme způsoby nekalé soutěže, prováděné zlehčováním, t. j. útočením na konkurenční závod, rozšiřováním nepravdivých (zpravidla) údajů o tomto podniku. Tento způsob soutěžní označili jsme za velmi nebezpečný. Není však méně nebezpečným způsob, který vyhýbá se sice přímému útoku, avšak přes to ohrožuje soutěžitelky svého konkurenta tím, že si osvojuje částečně ovoce jeho práce tím, že se hledí vplížiti se do některé z jeho soutěžních posic. Případy, které sem spadají a které mohou být neobyčejně rozmanité, upraveny jsou v §u 11.